

Toespraak Johs. Th. Somsen, Molenbeke, Sept. 1948.¹

Op deze voor Nederland en Vorstenhuis zo gewichtige historische dag is mij verzocht een ogenblik Uw aandacht voor dit feit te vragen. Het is een dag van terugblikken, maar ook van vooruitzien.

Sommige ouderen onder ons, zullen zich nog herinneren de gedenkwaardige 6 Sept. 1898, toen de 18-jarige jonge Prinses Wilhelmina in de Nieuwe Kerk te Amsterdam ingehuldigd werd.

De jeugd van Wilhelmina was váák vreugdeloos. Opgegroeid als nog enig overgebleven oranjepruik, was de Oranjeboom erg gehavend. De laatste spruit, zo dachten velen.

Op 10 j. leeftijd verloor ze in 1890 haar liefdevolle Vader, en kwam ze onder de eminente leiding van haar Moeder, Regentes Emma en ontving een serieuze, tactvolle voorbereiding voor haar levenstaak, onderwezen door de bekwáámste leraren.

Plechting klonk haar belofte in '98 onder aanroeping van Hulp des Heren.

Trouw aan volk en grondwet zou haar streven zijn, zoals het een goed Vorstin betaamd. "Oranje kan nooit, ja nooit genoeg voor Nederland doen". Dat was haar oprechte en fiere taal.

Hoe heeft ze zich van die taak gekweten. Geen partijhoofd, maar Moeder des Vaderlands is ze geweest. Een Naam, die elke rechtgeaarde Nederlander haar gaarne geeft. Fier was ze in haar deugden. Dat bleek reeds in 1900 toen de Zuid-Afrik. Staatsman en stamverwante² leider der Boeren, Paul Kruger, plaats kon nemen op H.M.'s Oorlogschip "Gelderland" en zo in veilige haven belandde. Fierheid toonde zij in de beide wereldoorlogen van '14 - '18 en '40 - '45. Hoe heeft ze in de bange oorlogsjaren vanuit Londen het verzet geleid en telkens door haar Koninklijk Woord ons bezielde en bemoedigd.

Sprak ze toen niet in een radiorede "Ik ben er trots op een Nederlander te zijn. Onze tegenspoed is slechts tijdelijk. Naar eigen behoefte en aard zullen we ons straks weer ontwikkelen."

Een radiospreker deelde dezer dagen ons het volgende voorval mede:

H.M. woonde in een klein huisje dicht bij een vliegveld ten N. van Londen.

Duitsland probeerde aldaar een zwaar bombardement in '44 uit te voeren. In de tuin stonden een aantal heren en één dame. De aanval was ontzettend en granaatscherven spatten in 't rond. Alle mannen waren met helmen gedekt. Op dat moment bood 1 van hen zijn helm aan (...) ³ H.M. Deze weigerde beleefd en beslist dit te aanvaarden. "U zou dan onbeschermd zijn meneer en dat mag ik niet accepteren".

Ja, "moeder des volks" mag haar erenaam blijven. De crisis tussen de beide wereldoorlogen brachten toch niet de sociale vrede in gevaar. Onder haar wijs bestuur is met Gods hulp veel tot stand gebracht.

Persoonlijk leed bleef ook háár niet gespaard. Verloor ze reeds vroeg haar Vader, achtereenvolgens verloor ze ook haar man en haar moeder in 1934.

Gelukkig: nà lijden kwam ook hier verblijden. Het huwelijk van haar enig kind Juliana in 1937 bracht allerwege vreugde en het blijde gezinsleven in Soestdijk verspreidt in héél het land zonneshijn.

---

¹ De handgeschreven tekst is zo letterlijk mogelijk gevolgd, ook voor wat betreft afkortingen en gebruik van hoofdletters en accenten; de vele onderstrepingen zijn weggelaten.

² Moeilijk te ontcijferen en te duiden woord.

³ Gedeelte onleesbaar.

Maar nu gaat ze van ons scheiden. H.M. Wilhelmina heeft op 68 j. leeftijd na luisterrijke grootse feestviering van haar Gouden jubileum in heel Nederland, haar moeizame taak om gezondheidredenen heden néérgelegd.

Bij een gehouden rijmwedstrijd dichtte een kleine Nederlander dezer dagen:

De koningin gaat van ons heen
Zij is de liefste dame van het land
Waarom ze geen koninginne blijft
Ja, dat gaat boven mijn verstand.

Toch kunnen de ouderen dit wel billijken. Ook zij had haar menselijke gebreken, maar steeds zullen we met grote liefde ook als bewoners van Molenbeke en leden der Oranje Ver. haar in dankbare herinnering gedenken, met dank aan God, voor alles wat Hij ons in Koningin Wilhelmina heeft geschonken.

Kalm en rustig als het water in de vijver en zijn stille omgeving is het leven van de afgetreden Koningin, zoals we zagen, niet geweest.

Hedenmiddag is het koningschap ten deel gevallen aan Juliana. Veel vragen rijzen op. Met vreugde echter en met liefde zien we op naar onze nieuwe Vorstin H.M. Koningin Juliana.

De tijden zijn onzeker. Tal van nationale en internationale vraagstukken roepen om oplossing. Met energie, frisheid en langdurige, kundige voorbereiding aanvaardt onze nieuwe Koningin thans haar taak. De kroon siere haar lang en gezegend zij haar bestuur.

Onze scheidende Koningin wensen we toe de bede vervat in het boek der Psalmen: Geef Heer dat het voor haar ten tijde des avonds licht moge zijn! En moge onze Koningin Juliana het lichtend voorbeeld van haar wijze en Godvrezende moeder volgen.

Moge de gesel van den oorlog deze Nederlandse bodem niet weer treffen, integendeel moge de Engel des Vredes tot haar naderen en blijven in het land des Vaderen en heel haar bestuur stralen in volle pracht en kleur. Zo moge de Oranjezon lang blijven schijnen.

Dat schenke God.